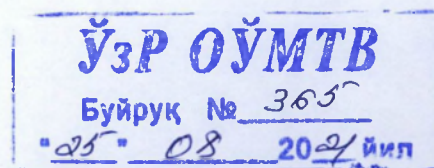

Ўзбекистон Республикаси
Олий ва ўрта махсус таълим вазирлиги

70230501– Этнография, этнология ва антропология магистратура
мутахассислигининг малака талаблари

Тошкент

mi

ИШЛАБ ЧИҚИЛГАН ВА КИРИТИЛГАН:

- Тошкент давлат шарқшунослик университети;

ТАСДИҚЛАНГАН ВА АМАЛГА КИРИТИЛГАН:

Ўзбекистон Республикаси Олий ва ўрта махсус таълим вазирлиги ҳузуридаги Олий ва ўрта махсус, профессионал таълим йўналишлари бўйича ўқув-услубий бирлашмалар фаолиятини Мувофиқлаштирувчи кенгашнинг 2021 йил «24» 08 даги 4 - сонли йиғилишида маъқулланган. Ўзбекистон Республикаси Олий ва ўрта махсус таълим вазирлигининг 2021 йил «25» 08 даги 365 - сонли буйруғи билан тасдиқланган.

ЖОРИЙ ЭТИЛГАН:

Ўзбекистон Республикаси Олий ва ўрта махсус таълим вазирлиги.

Мазкур Малака талаблари “Олий таълим давлат таълим стандарти. Асосий қоидалар”, “Олий таълим йўналишлари ва мутахассисликлари классификатори”, Ўзбекистон Республикаси Миллий малака рамкасига мувофиқ ишлаб чиқилган расмий меъёрий-услубий ҳужжат ҳисобланади.

Ўзбекистон Республикаси ҳудудида Малака талабини расмий чоп этиш ҳуқуқи Ўзбекистон Республикаси Олий ва ўрта махсус таълим вазирлигига тегишлидир.

МУНДАРИЖА

Т/р	бет
1. 70230501– <i>Этнография, этнология ва антропология</i> магистратура мутахассислигининг умумий тавсифи.....	4
1.1. Қўлланиш соҳаси	4
1.1.1. 70230501– <i>Этнография, этнология ва антропология</i> магистратура мутахассислиги малака талабининг қўлланилиши	4
1.1.2. Малака талабларининг асосий фойдаланувчилари.....	4
1.2. 70230501– <i>Этнография, этнология ва антропология</i> мутахассислиги бўйича магистрлар касбий фаолиятлари тавсифи.....	4
1.2.1. 70230501– <i>Этнография, этнология ва антропология</i> мутахассислиги бўйича магистрлар касбий фаолиятларининг соҳалари	4
1.2.2. 70230501– <i>Этнография, этнология ва антропология</i> мутахассислиги бўйича магистрлар касбий фаолиятларининг объектлари	4
1.2.3. 70230501– <i>Этнография, этнология ва антропология</i> мутахассислиги бўйича магистрлар касбий фаолиятларининг турлари	5
1.2.4. 70230501– <i>Этнография, этнология ва антропология</i> мутахассислиги бўйича магистрларнинг касбий вазифалари	5
2. 70230501– <i>Этнография, этнология ва антропология</i> таълим мутахассислиги бўйича магистрларнинг касбий компетенцияларига қўйиладиган талаблар	6
2.1. Умумий компетенциялар.....	6
2.2. Касбий компетенциялар.....	7
Библиографик маълумотлар.....	8
Келишув варағи	9

1. 70230501– Этнография, этнология ва антропология магистратура мутахассислигининг умумий тавсифи

70230501– Этнография, этнология ва антропология магистратура мутахассислиги бўйича магистрлар тайёрлаш кундузги таълим шаклида амалга оширилади. Мутахассислик бўйича ўқитиш кредит-модуль тизими асосида ташкил қилинади. Магистратура дастурининг меъёрий муддати 2 йил.

1.1. Қўлланиш соҳаси

1.1.1. 70230501– Этнография, этнология ва антропология магистратура мутахассислиги малака талабининг қўлланилиши.

Малака талаби **70230501– Этнография, этнология ва антропология** магистратура мутахассислиги бўйича магистрлар тайёрловчи барча олий таълим ташкилотлари учун талаблар мажмуини ифодалайди.

1.1.2. Малака талабларининг асосий фойдаланувчилари:

- мазкур магистратура мутахассислиги бўйича малака талаблари, ўқув режа ва фан дастурларини ишлаб чиқиш ва янгилаш, улар асосида ўқув жараёнини самарали амалга ошириш учун масъул ҳамда ўз ваколат доирасида битирувчиларнинг тайёргарлик даражасига жавоб берадиган олий таълим ташкилотининг бошқарув ходимлари (ректор, проректорлар, ўқув бўлими бошлиғи, деканлар ва кафедра мудирлари) ва профессор-ўқитувчилари;

- магистратура мутахассислигининг ўқув режаси ва фан дастурларини ўзлаштирувчи олий таълим ташкилотининг талабалари;

- магистратура битирувчиларининг тайёргарлик даражасини баҳолашни амалга оширувчи Давлат аттестация комиссиялари;

- таълимни бошқариш бўйича ваколатли давлат органлари;

- олий таълим ташкилотларини молиялаштиришни таъминловчи органлар;

- олий таълим тизимини аккредитация ва сифатини назорат қилувчи ваколатли давлат органлари;

- кадрлар буюртмачилари ва иш берувчи ташкилот ва корхоналар;

- олий таълим ташкилотларига ўқишга кираётган баклаврият битирувчилари ва бошқа манфаатдор шахслар.

1.2. 70230501– Этнография, этнология ва антропология мутахассислиги бўйича магистрлар касбий фаолиятларининг тавсифи

1.2.1. 70230501– Этнография, этнология ва антропология мутахассислиги бўйича магистрлар касбий фаолиятларининг соҳалари:

70230501– Этнография, этнология ва антропология – “Тиллар” таълим соҳасига оид мутахассислик бўлиб, барча таълим муассасаларида мутахассисликка оид фанлар ҳамда шарқ ва ғарб тилларини ўқитиш, Ўзбекистон Республикаси Фанлар академияси тармоқ илмий-тадқиқот институтлари; илмий ҳамда тарихий масалалар билан боғлиқ академик, илмий-тадқиқот ҳамда илмий-ишлаб чиқариш муассасалари ва ташкилотлари; музей ва илмий музейлар, моддий ва маънавий ёдгорликларни ўрганиш ва қўриқлаш муассасалар бўлинмалари, маънавият ва маърифат марказлари, давлат бошқаруви органлари; халқаро ташкилотлар; хорижий мамлакатлар билан боғлиқ нодавлат ва нотижорат ташкилотлар; хусусийлиги исталган шаклда бўлган ишлаб чиқариш бирлашмаларида комплекс масалалар мажмуасини қамраб олади.

1.2.2. 70230501– Этнография, этнология ва антропология мутахассислиги бўйича магистрлар касбий фаолиятларининг объектлари:

- олий таълим, қайта тайёрлаш ва малака ошириш, умумий ўрта, ўрта махсус, профессионал таълим муассасаларида мутахассисликка оид фанлар ҳамда шарқ ва ғарб тилларини ўқитиш бўйича педагогик фаолият;

- Фанлар академияси ва тармоқ илмий-тадқиқот институтлари ва марказларида ҳамда олий таълим муассасаларида шарқ тилшунослиги соҳасида илмий ва амалий тадқиқот, назарий ва амалий таҳлил, моделлаштиришни амалга ошириш жараёнлари;

- давлат ва маҳаллий бошқарув органлари, музей ва илмий музейлар, моддий ва маънавий ёдгорликларни ўрганиш ва қўриқлаш муассасалар бўлинмаларида бошқарув жараёнлари;

- иктисодиёт тармоқлари, ишлаб чиқариш ва ноишлаб чиқариш мажмуалари, турли мулкчилик шаклидаги ассоциациялар, корпорациялар, концернлар, фирма, компаниялар, холдинг, ишлаб чиқариш бирлашмаларида таржимонлик ва иш юритишни ташкил этиш ва бошқариш жараёнлари.

1.2.3. 70230501– Этнография, этнология ва антропология мутахассислиги бўйича магистрлар касбий фаолиятларининг турлари

- илмий тадқиқот фаолияти;
- педагогик фаолият;
- маданиятлараро мулоқот фаолияти;
- ташкилий-бошқарув фаолияти;
- турли хизматлар кўрсатиш фаолияти.

1.2.4. 70230501– Этнография, этнология ва антропология мутахассислиги бўйича магистрларнинг касбий вазифалари:

70230501– *Этнография, этнология ва антропология* мутахассислиги бўйича Миллий малака рамкасининг 7-малака даражаси ҳамда магистр касбий фаолиятларининг соҳалари, объектлари ва турларига мувофиқ магистратура битирувчиси қуйидаги касбий вазифаларни бажаришга қодир бўлиши лозим:

Илмий тадқиқот ва педагогик фаолиятида:

- мамлакатимиз ва чет элларда ҳосил қилинган илғор тажрибаларни инобатга олган ҳолда, мутахассисликка оид янги илмий натижалар, илмий адабиётлар ва илмий-тадқиқот лойиҳаларини ўрганиш, таҳлил қилиш ва умумлаштириши;

- илмий, амалий тадқиқотлар олиб бориш, тажриба натижаларини қайта ишлаш ва улар асосида илмий асосланган хулосалар чиқариш;

- касбий фаолиятига мос илмий адабиётларни, илмий тадқиқот лойиҳаларини ва янги илмий натижаларни ўрганиш;

- қадимги ўрта асрларга оид археологик ёдгорликларда илмий тадқиқот ишларини олиб бориш ва уларнинг натижаларини илмий таҳлил қилиш;

- этнография, этнология ва антропология соҳасида замонавий фан технологияларини жорий этиш ва уларни ўқув жараёнига жорий этиш;

- илмий, амалий тадқиқотлар олиб бориш, тажриба натижаларини қайта ишлаш ва улар асосида илмий асосланган хулосалар чиқариш;

- илмий мақолалар тайёрлаш ва таҳрир қилиш;

- интернет тармоғида энг янги илмий, конструкторлик, технологик ва эксплуатацион ютуқлар ҳақидаги маълумотларни мақсадга йўналган ҳолда қидириш ва топиш;

- илмий семинар, конференция ва симпозиумларни ташкил этиш, ўтказиш ҳамда фаол иштирок этиш;

- мос мутахассислик мавзуси бўйича илмий лойиҳаларни ишлаб чиқиш;

- ечилаётган илмий муаммолар ва топшириқларнинг концептуал ва назарий моделларини ишлаб чиқиш;

- ўтказилаётган тадқиқотлар мавзуси бўйича илмий шарҳларни ишлаб чиқиш, рефератлар ва библиографияларни тузиш;

- олий таълим, қайта тайёрлаш ва малака ошириш, умумий ўрта, ўрта махсус, профессионал таълим муассасаларида мутахассисликка оид фанлар ҳамда шарқ ва ғарб тилларини ўқитиш бўйича педагогик ва ўқув-услубий фаолият юритиш;

- ўқув жараёнини ва илмий фаолиятни ташкил қилиш, замонавий ахборот ва педагогик технологиялардан, ўқитишнинг техник воситаларидан фойдаланиб ўқув машғулотларини ўтказиш;

- электрон (e-learning), мобил (m-learning), масофавий ахборот технология ва ўқув-методик мажмуаларни мукамал ўзлаштириш;

- педагогик ва илмий маҳорати ҳамда малакасини мунтазам ошириб бориш.

Маданиятлараро мулоқот фаолиятида:

- маданиятлараро мулоқотда модератор вазифасини бажариш;

- “тил-маданият-мулоқот” алоқаларини амалга ошириш;

- глобаллашув жараёнида миллий-маданий меросни тарғиб қилиш;

- миллатлараро маданий алоқалар ривожига фаолият олиб бориш;

- давлат ва жамоат ташкилотларида таржимон, катта таржимон, бўлим бошлиғи, референт ва уларга тенглаштирилган лавозимларда касбий фаолият юритиш;

- маданиятлараро мулоқотнинг турли жабҳаларида муайян таржима шакллари, стратегияларини ва усулларини қўллаб таржима қилиш;

- лисоний, лингвмаданий, адекватликни ва коммуникатив мақсадни инобатга олган ҳолда мулоқот олиб бориш;

- ҳукумат тадбирлари, расмий йиғинларда, учрашувлар ва сайёҳлик соҳасида синхрон таржима ишларини амалга ошириш.

Ташкилий-бошқарув ҳамда консалтинг хизмат кўрсатиш фаолиятида:

- ташкилот, корхона ва уларнинг алоҳида бўлинмалар ташкилий тузилмасини оптималлаштириш, ходимларнинг профессионал тайёргарлик даражасини ошириб боришни ташкил қилиш ва бошқариш, меҳнат салоҳиятидан самарали фойдаланишни режалаштириш, меҳнатни рағбатлантириш тизимини йўлга қўйиш;

- ҳўжалик юритувчи субъект фаолиятини режалаштириш, ҳисоб-китоб ва таҳлил қилиш бўйича услубий кўрсатмалар, ҳукукий ҳамда меъёрий-ҳукукий ҳужжатлар ишлаб чиқиш;

- қабул қилинадиган қарорларни ижтимоий-иктисодий самарадорлик мезонлари асосида уларни хавф-хатар ва оқибатларини ҳисобга олган ҳолда бошқарув қарорлари вариантларини ишлаб чиқишда ҳамда танлаб олишни асослашда иштирок этиш;

- шартномаларни тузиш учун зарур бўлган ҳужжатларни тўплаш, тезкор ва статистик ҳисоботни олиб боришни ташкил этиш, ҳисоботларни тузиш тартибларини аниқлаш;

- ишлаб чиқариш жараёнларининг атроф-муҳит муҳофазаси, ёнғин, техника ва меҳнат хавфсизлигини талабларига мослигини мониторинг қилиш;

- шарқ ва ғарб тиллари бўйича таржима ишларини ташкил этиш ва амалга ошириш.

2. 70230501– Этнография, этнология ва антропология таълим мутахассислиги бўйича магистрларнинг касбий компетенцияларига қўйиладиган талаблар

2.1. Умумий компетенциялар:

- илмий дунёқарашга доир билимлар тизимини эгаллаган бўлиши, умумметодологик фанлар асоси, иктисодий муаммолар ва жараёнларни мустақил таҳлил қилиш қобилиятига эга бўлиши;

- ўрганилган шарқ ва ғарб тилларидан бирида касбий фаолиятига оид ҳужжатлар ва ишлар моҳиятини тушуниши, илмий тадқиқот ва педагогика методологиясини билиши ва касбий фаолияти ундан замонавий илмий асосда касб фаолиятида фойдалана билиши;

- янги билимларни мустақил эгаллай билиши, ўз устида ишлаши ва меҳнат фаолиятини илмий асосда ташкил қила олиши;

- ўзлаштирилган билимларни ижодий танқидий кўриб чиқиш ва таҳлил қилиши, улардан илмий фаолиятида фойдалана олиши;

- ўз фаолиятида меъёрий-ҳукукий ҳужжатлардан фойдалана олиши, ўзининг касбий фаолиятида асосли мустақил қарорлар қабул қила билиши;

- интернет тармоғидан ахборотларни олиш, сақлаш, қайта ишлашнинг асосий усуллари ва воситаларига эга бўлиши, ахборотни бошқариш воситаси сифатида компьютер билан ишлаш кўникмаларига эга бўлиши;

- ахборот технологияларидан фойдалана олиш, ахборотлашган жамият шароитида ахборот технологияларининг моҳияти ва аҳамиятини тушуниш, ахборот хуружи ҳавфи ва таҳдидларни англаш, ахборот ҳавфсизлигининг асосий талабларига риоя қилиш қобилиятига эга бўлиши.

2.2. Касбий компетенциялар:

- илмий, амалий тадқиқотлар олиб бориш, тажриба натижаларини қайта ишлаш ва улар асосида илмий асосланган ҳулосалар чиқариш, илмий мақолалар тайёрлаш ва таҳрир қилиш, илмий семинар, конференция ва симпозиумларни ташкил этиш, ўтказиш, илмий лойиҳаларни ишлаб чиқиш кўникмаларига эга бўлиш;

- педагогик фаолиятида ахборот ва педагогик технологиялардан фойдаланишни билиш;

- таълим сифати ва самарадорлигини оширишга инновацион ёндашишни билиш;

- илмий фаолияти натижалари бўйича давлат ва хорижда эълон қилинган лойиҳаларда иштирок этиш учун лойиҳа тайёрлаш кўникмаларига эга бўлиши;

- давлат, нодавлат ва ношароит ташкилотлари томонидан эълон қилинган лойиҳаларда иштирок этиш учун лойиҳа тайёрлаш малакаларига эга бўлиши;

- ишлаб чиқаришни ташкил этиш ва бошқариш кўникмаларига эга бўлиши;

- архив ҳужжатлари ва бошқа ёзма манбаларни излаш, топиш ва фойдалана олиш;

- этнологияда археологик ашёлардан фойдаланиш;

- этносоциологик сўровномалар ўтказишни тадқиқ этиш;

- анъанавий ҳўжалик ва ундаги трансформацион жараёнларни тадқиқ этиш;

- ижтимоий мунособатлар, ижтимоий ҳаёт ва оилавий маросимларни чуқур таҳлил этиш;

- дала ҳужжатларини тўлдириш ва уларни сақлаш, қайта ишлаш;

- аҳолининг моддий маданияти: уй-жойлар, кийимлар, таомларидаги трансформацион жараёнларни тадқиқ этиш;

- халқ оғзаки ижодини тадқиқ этиш;

- моддий ва маънавий маданиятлардаги этнотрансформацион жараёнларни тадқиқ этиш;

- зарур респондентлар (ахборотчилар)ни излаш улар билан мазмунли суҳбатлар уюштириш, ахборотчилардан зарур маълумотларни олиш;

- маданий антропологияга тегишли муаммоларни қиёсий, типологик, картографик, тарихий методлар асосида ўргана олиш,

- антропологиянинг долзарб муаммоларини ўрганишда этнологик тадқиқотлар ўткази олиш ва этносоциологик сўров варақасини тузиш, таҳлил эта олиш;

- амалий антропология тадқиқотлари учун дала этнографик экспедицияларга тайёргарлик кўриш ва уни ўткази олиш;

- асосий чет тилидаги мутахассисликка оид адабиётлар ва материаллар, уларнинг хронологик, ҳудудий ва тил хусусиятлари;

- асосий чет тилидаги мутахассисликка оид илмий манбалар, илмий журналлар, фундаментал тадқиқотлар ва диссертацияларни ўқиш, таҳлил этиш ҳамда рефератлаш;

- мутахассисликка оид матнларни ўқиш, таржима ва таҳлил қилиш, мутахассисликка оид терминларни йиғиш, таснифлаш ва изоҳлаш усуллари;

- илмий муҳокама, мунозара, маърузаларда асосий чет тилидан фойдалана олиш;

- ўрганилаётган матн муаллифининг илмий, тарихий, фалсафий ва ижтимоий қарашларини тўғри баҳолай олиш ва ўз фикрларини баён қилиш;
- ўқитилаётган матндаги илмий соҳа терминларини тўла эгаллаш ва амалда қўллаш малака ва қўникмаларига эга бўлиши керак.

Библиографик маълумотлар

УДК: 002:651.1/7

Гуруҳ Т 55

ОКС 01.040.01

Таянч сўзлар:

касбий фаолият тури, компетенция, модуль, таълим йўналиши, касбий фаолият объекти, касбий фаолият соҳаси, магистратуранинг асосий таълим дастури (магистратура дастури), профиль, ўқиб-ўрганиш натижалари, ўқув цикли, фан, техника, методология, тадқиқот, автоматлаштириш, илмий бошқариш, ахборот-коммуникатив тизимлар, замонавий тадқиқот методлари, ахборот ва замонавий педагогик технологиялар, моделлар ва моделлаш, фан ишчи дастурлари, замонавий ўлчов асбоблари, илмий тадқиқотларни ташкил қилиш, виртуал электрон билим манбалари, дидактика, назария, виртуал лаборатория, тарихий манба, тарихий ривожланиш босқичлари, этнология, этнография, антропология, амалий антропология, этнос, парадигма, этноиктисодиёт, эволюционизм, неозволюционизм, фрейдизм, функционализм, диффузионизм, инкультурация, аккультурация, полигиния, полиандрия, социализация, маданий ўзлик, модернизация, гендер концепцияси, неофрейдизм, маданий релятивизм, глобаллашув, приматлар, антропогонез, этнос, модернизация, абсолютизм, тенденция.

КЕЛИШУВ ВАРАҒИ

ИШЛАБ ЧИҚИЛДИ:

Тошкент давлат шарқшунослик университети

Ректор

[Signature]

Г.Ш.Рихсиева

2021 йил « 18 » 08

КЕЛИШИЛДИ:

Ўзбекистон Республикаси
Олий ва ўрта махсус таълим вазирлиги
хузуридаги Олий таълимни
ривожлантириш тадқиқотлари ва илғор
технологияларни татбиқ этиш маркази

Директор в.б.

[Signature]

М.Эсонов

2021 йил « 18 » 08

М.Ў.

Ўзбекистон Республикаси Фанлар
академияси Абу Райхон Беруний
номидаги Шарқшунослик институти

Директор

Б.Абдухалимов

2021 йил « 18 » 08

М.Ў.

Ўзбекистон Республикаси Фанлар
академияси Тарих институти

Директор

[Signature]

А.Зиё

2021 йил « 18 » 08

М.Ў.

Мирзо Улугбек номидаги Ўзбекистон
Миллий университети

Ректор

И.Мажидов

2021 йил « 18 » 08

М.Ў.